

CONCEPT ACCOUNTANTSVERSLAG 2024

Gemeente Noardeast-Fryslân

20 mei 2025

Per saldo persoonliker

Independent Member of
PrimeGlobal

- Inhoudsopgave
- Hoofdpijnen van onze controle
- Bestuurlijke afhandeling en publicatie
- Resultaat en weerstandsvermogen
- Kernpunten van de controle
- Overzicht van niet-gecorrigeerde verschillen
- Overige onderwerpen
- Onafhankelijkheid gewaarborgd
- Afsluiting

Aan de raad van de gemeente Noardeast-Fryslân
Postbus 1
9100 AA DOKKUM

Behandeld door: I
Ons kenmerk: 2024
Datum: 20 mei 2025

Geachte leden van de raad,

Hierbij ontvangt u de controleverklaring bij de jaarrekening 2024 van uw organisatie alsmede een exemplaar van de gewaarmerkte jaarstukken. Onze controleverklaring hebben wij gedateerd op 12 juni 2015. Dit is de datum waarop de eerste bespreking in de raad plaatsvindt.

In deze brief gaan wij in op de strekking van onze controleverklaring, mogelijke geconstateerde afwijkingen, de bestuurlijke afhandeling van de jaarstukken en rapporteren wij, voor zover dit noodzakelijk of vereist is, over onze bevindingen en adviezen.

Onze bevindingen en opmerkingen daarbij zijn bedoeld om het algemeen bestuur te ondersteunen bij de bestuurlijke afhandeling van de jaarstukken.

Wij benadrukken dat verspreiding van de controleverklaring met handtekening en de gewaarmerkte jaarrekening niet is toegestaan. In hoofdstuk 2 leggen wij uit waarom dat belangrijk is en hoe u aan de publicatieverplichtingen kunt voldoen.

NB DE CONTROLE IS GEDEELTELIJK NOG ONDERHANDEN. WIJ VERWACHTEN GEEN MATERIELE CIJFERMATIGE CORRECTIES MEER MAAR SLUITEN AANPASSINGEN IN TOELICHTINGEN EN TEKSTEN NIET UIT OMDAT ONZE BEOORDELING VAN DE JAARSTUKKEN VERSIE 10 MEI 2025 NOG GAANDE IS.

Met vriendelijke groet,

Eshuis Registeraccountants B.V.

Inhoudsopgave

→ Inhoudsopgave

→ Hoofdpijnen van onze controle

→ Bestuurlijke afhandeling en publicatie

→ Resultaat en weerstandsvermogen

→ Kernpunten van de controle

→ Overzicht van niet-gecorrigeerde verschillen

→ Overige onderwerpen

→ Onafhankelijkheid gewaarborgd

→ Afsluiting

1. De hoofdpijnen van onze controle	4
2. Bestuurlijke afhandeling en publicatie	6
3. Resultaat en weerstandsvermogen.....	7
4. Kernpunten van de controle	9
5. Overzicht van niet-gecorrigeerde verschillen	21
6. Overige onderwerpen	23
7. Onafhankelijkheid gewaarborgd	25
8. Afsluiting.....	26
Bijlage bij accountantsverslag 2024 gemeente Noardeast-Fryslân.....	27

1. De hoofdlijnen van onze controle

- Inhoudsopgave
- **Hoofdlijnen van onze controle**
- Bestuurlijke afhandeling en publicatie
- Resultaat en weerstandsvormen
- Kernpunten van de controle
- Overzicht van niet-gecorrigeerde verschillen
- Overige onderwerpen
- Onafhankelijkheid gewaarborgd
- Afsluiting

Onderwerp	Bevindingen
Strekking van de controleverklaring	Wij verstrekken een goedkeurende controleverklaring over de getrouwheid van de jaarrekening. Onderdeel hiervan is ook de getrouwheid van de rechtmatigheidsverantwoording. Ook verklaren wij dat de specifieke uitkeringen die in de SiSa-bijlage zijn opgenomen getrouw en rechtmatig verantwoord zijn.
Resultaat 2024 en vermogenspositie	Over 2024 is een resultaat gerealiseerd van € 0,9 miljoen positief. Het resultaat over boekjaar 2024 is de optelsom van een totaalbedrag aan gerealiseerde baten van € 200,2 miljoen en € 206,4 miljoen aan gerealiseerde lasten. Het saldo van baten en lasten is daarmee € 6,2 miljoen negatief. De raad heeft een aantal mutaties is de reserves goedgekeurd en het saldo daarvan is € 7,1 miljoen positief. Dit betekent dat u meer heeft onttrokken heeft aan de reserves dan toegevoegd. Dit betekent dat het totale eigen vermogen is gedaald en ultimo 2024 komt op € 56,8 miljoen (2023: € 62,9 miljoen). Vanuit uw eigen analyses blijkt dat uw vermogenspositie op dit moment voldoende is, maar dat de komende jaren door 'het ravijnjaar' uw financiële positie wel stevig onder druk komt te staan. Om die reden bereidt u momenteel bezuinigingen voor. Wij adviseren u overigens om een meerjaren-doorkijk van uw vermogenspositie in de jaarstukken op te nemen om dit perspectief beter zichtbaar te maken.
Controleverschillen	Wij hebben tijdens onze controle enkele bevindingen geconstateerd. Deze hebben wij opgenomen in hoofdstuk 4. De controleverschillen zijn van een omvang die een goedkeurend oordeel niet in de weg staan.
Kwaliteit van de interne beheersing	Wij hebben tijdens de jaarrekeningcontrole geen significante gebreken in de administratieve organisatie of interne beheersing aangetroffen die van invloed zijn op ons oordeel. In onze managementletter hebben wij onze bevindingen ten aanzien van de interne beheersing meer in detail beschreven. We hebben geconstateerd dat de organisatie de opvolging van de adviezen uit onze managementletter actief heeft opgepakt en dat diverse verbeteringen in gang zijn gezet. Belangrijke uitdaging voor u is het doorzetten van de organisatieontwikkeling, het versterken van de verbinding tussen de financiële en vakafdelingen en het daarmee verstevigen van de financiële grip. Het inmiddels opgestarte project Financieel Comfort moet hier invulling aan geven.
Rechtmatigheidsverantwoording	Het college heeft, op basis van een voorgeschreven format, in de jaarrekening verantwoording afgelegd over de rechtmatigheid van de jaarrekening. Het college heeft verklaard niet rechtmatig te hebben gehandeld. Hierbij heeft het college de in de financiële verordening opgenomen, door de raad vastgestelde, verantwoordingsgrens van € 2,2 miljoen gehanteerd. De belangrijkste oorzaak van deze conclusie betreft de begrotingsrechtmatigheid.

- Inhoudsopgave
- **Hoofdpijnen van onze controle**
- Bestuurlijke afhandeling en publicatie
- Resultaat en weerstandsvermogen
- Kernpunten van de controle
- Overzicht van niet-gecorrigeerde verschillen
- Overige onderwerpen
- Onafhankelijkheid gewaarborgd
- Afsluiting

	Wij hebben vastgesteld dat de rechtmatigheidsverantwoording getrouw is opgesteld.
Signalen van fraude, misbruik en oneigenlijk gebruik	Tijdens de controle hebben wij met u gesproken over frauderisico's, fraudesignalen en uw interne beheersing. In 2024 heeft u onder andere de frauderisicoanalyse geactualiseerd en door het college laten vaststellen. Daarnaast heeft u ons bevestigd dat er in de organisatie geen gevallen van fraude, misbruik en oneigenlijk gebruik zijn gemeld. Wij hebben tijdens de controle ook geen aanwijzingen verkregen dat er bij u sprake is van fraude dan wel misbruik of oneigenlijk gebruik. Wij adviseren u om de frauderisicoanalyse verder door te ontwikkelen naar een fraudebeheersplan en tevens een aanvullend beleid op te stellen ter voorkoming van misbruik en oneigenlijk gebruik (M&O-beleid), dit is momenteel in voorbereiding.
Belangrijke schattingen in de jaarrekening	Iedere jaarrekening bevat schattingen, bijvoorbeeld met betrekking tot de waardering van vaste activa, (oninbare) vorderingen, voorzieningen en het afgrenzen van verplichtingen. Binnen gemeente Noardeast-Fryslân hebben de belangrijkste schattingen betrekking op het inschatten van de waardering van de grondexploitaties, de vorderingen en op de hoogte van de (onderhouds)voorzieningen. U heeft hier voldoende grip op en wij hebben vastgesteld dat de door het college gehanteerde schattingen redelijk, consistent en passend zijn.
Verantwoording specifieke uitkeringen	Wij hebben de SiSa-bijlage gecontroleerd met inachtneming van de Nota Verwachtingen Accountantscontrole die hierover regels bevat. Wij hebben bij de voor u van toepassing zijnde specifieke uitkeringen geen fouten geconstateerd die de rapporteringstolerantie voor specifieke uitkeringen overschrijden. Er is één onzekerheid van € 82.444 geconstateerd welke is opgenomen in de rapporteringstabel SiSa in de bijlage.
Dataveiligheid en IT	Uw IT-omgeving vraagt steeds meer aandacht en krijgt die ook. De eisen die in de praktijk gesteld worden aan IT en dataveiligheid nemen nog steeds toe maar op alle fronten de norm halen is gelet op uw schaalgrootte uitdagend geworden. Mede door nieuwe regelgeving met betrekking tot data- en cyberbeveiliging vraagt dit om een actievere rol van zowel de gemeentelijke organisatie als van de raad als toezichthouder. We zien dat de organisatie al ver is in de voorbereiding, maar dat het toezicht nog ingericht moet worden. In overeenstemming met artikel 2:393 van het Burgerlijk Wetboek delen wij u overigens mee dat er naar aanleiding van de controle van de jaarrekening geen zaken over de betrouwbaarheid en de continuïteit van de geautomatiseerde gegevensverwerking zijn op te merken.
Verslaggeving en WNT	Uit onze controle blijkt dat de jaarrekening 2024 overeenkomstig de verslaggevingsvoorschriften is opgesteld. Wij hebben daarnaast vastgesteld dat de overige informatie die in de jaarverslaggeving is opgenomen niet inconsistent is met de informatie in de jaarrekening en de door ons verkregen controle-informatie. Ook hebben wij vastgesteld dat is voldaan aan de WNT.

- Inhoudsopgave
- Hoofdpijnen van onze controle
- Bestuurlijke afhandeling en publicatie
- Resultaat en weerstandsvermogen
- Kernpunten van de controle
- Overzicht van niet-gecorrigeerde verschillen
- Overige onderwerpen
- Onafhankelijkheid gewaarborgd
- Afsluiting

2. Bestuurlijke afhandeling en publicatie

De bestuurlijke afhandeling van de jaarstukken bestaat uit de volgende stappen: het college van burgemeester en wethouders behandelt in de betreffende vergadering de jaarstukken, met inbegrip van de jaarrekening, en stelt de jaarstukken daarmee vervolgens op. Op dat moment ontstaan formeel de jaarstukken. De gemeenteraad behandelt vervolgens de jaarstukken en stelt deze vast. Er zit enige tijd tussen de verzending van de conceptstukken aan de raad en de vergadering waarin de vaststelling van de jaarstukken plaatsvindt. Mochten in de periode tot de vaststelling van de jaarrekening omstandigheden blijken die aanpassing van de jaarrekening noodzakelijk maken, dan moet een dergelijke aanpassing nog worden gemaakt. Dat geldt ook in geval de jaarrekening om andere redenen gewijzigd wordt alvorens tot vaststelling wordt overgegaan. Wij verzoeken de gemeente in deze gevallen met ons in contact te treden om gezamenlijk de noodzakelijke vervolgstappen te bespreken.

Openbaarmaking

Bij de jaarstukken hoort de controleverklaring die wij dateren op 12 juni 2025, de datum waarop de jaarstukken in de raad worden besproken. Wij hebben één exemplaar van de controleverklaring voorzien van een originele handtekening. Dit exemplaar is ten behoeve van uw eigen archief en mag niet worden gepubliceerd. Het andere exemplaar van de controleverklaring is voorzien van de naam van onze accountantspraktijk en de naam van de accountant, echter zonder persoonlijke handtekening. Deze mag openbaar gemaakt worden. Het is niet toegestaan de origineel getekende verklaring openbaar te maken.

Deze werkwijze is van belang om misbruik van onze handtekening te voorkomen. Als wij constateren dat toch gebruik gemaakt is van een controleverklaring met onze handtekening zullen wij u verzoeken dit te herstellen, bijvoorbeeld door de jaarstukken van het internet af te halen, dan wel de fysieke verspreiding ongedaan te maken. Vanzelfsprekend treden wij in die situaties met u in overleg over de manier waarop dit moet plaatsvinden.

Wij bevestigen u ermee akkoord te gaan dat het afschrift van onze controleverklaring zonder persoonlijke handtekening wordt openbaar gemaakt in de jaarrekening, mits de opgemaakte jaarrekening ongewijzigd blijft. Openbaarmaking van de controleverklaring is slechts toegestaan tezamen met de jaarstukken. Hiervoor gebruikt u een exemplaar zonder ons waarmerk. De gewaarmerkte versie van de jaarrekening is uitsluitend voor uw eigen archief. Als u de jaarstukken en de controleverklaring opneemt op internet, dient u te waarborgen dat de jaarstukken goed zijn afgescheiden van andere informatie op de internetsite. Afscheiding kan bijvoorbeeld plaatsvinden door de jaarstukken in niet-bewerkbare vorm als een afzonderlijk bestand op te nemen of door een waarschuwing op te nemen indien de lezer de jaarstukken verlaat ("u verlaat de beveiligde, door de accountant gecontroleerde jaarrekening"). Dit accountantsverslag brengen wij uit in een versie met en zonder handtekening. De versie zonder handtekening kan in het kader van de bestuurlijke behandeling worden verspreid. De versie met handtekening is alleen bestemd voor uw archief. Verspreiding daarvan is niet toegestaan.

- Inhoudsopgave
- Hoofdpijnen van onze controle
- Bestuurlijke afhandeling en publicatie
- Resultaat en weerstandsvermogen
- Kernpunten van de controle
- Overzicht van niet-gecorrigeerde verschillen
- Overige onderwerpen
- Onafhankelijkheid gewaarborgd
- Afsluiting

3. Resultaat en weerstandsvermogen

3.1 Resultaat 2024

U heeft het boekjaar 2024 afgesloten met een positief resultaat van € 0,9 miljoen. De begroting na wijziging liet een resultaat zien van € 1,9 miljoen. Het positieve resultaat is als rekeningresultaat afzonderlijk zichtbaar in de balans.

Het resultaat over boekjaar 2024 is de optelsom van een totaalbedrag aan gerealiseerde baten van € 200,2 miljoen en € 206,4 miljoen aan gerealiseerde lasten. Het saldo van baten en lasten is daarmee € 6,2 miljoen negatief. De raad heeft een aantal mutaties in de reserves goedgekeurd en het saldo daarvan is € 7,1 miljoen positief. Dit betekent dat u meer heeft onttrokken heeft aan de reserves dan toegevoegd.

3.2 Vermogenspositie

De ontwikkeling van uw vermogenspositie hebben we in onderstaande tabel weergegeven in zowel een solvabiliteitspercentage als in een absoluut bedrag.

Dit betekent dat het totale eigen vermogen is gedaald en ultimo 2024 komt op € 56,8 miljoen (2023: € 62,9 miljoen). In de paragraaf Weerstandsvermogen en risicobeheersing is uitgebreid ingegaan op de risico's die de gemeente signaleert en de daarvoor benodigde weerstandscapaciteit en het beschikbare weerstandsvermogen. Als gemeente streeft u ernaar om de impact van risico's te minimaliseren door voldoende buffers (weerstandsvermogen) te hebben om de mogelijke impact hiervan op te vangen. Door de gekwantificeerde risico's af te zetten tegen het aanwezige weerstandsvermogen bepaalt u de weerstandsratio.

Vanuit uw eigen analyse komt u uit op een ratio van 3,2, terwijl u een ratio tussen 1 en 1,4 als voldoende aanmerkt. Dit betekent dat u het aanwezige weerstandsvermogen op dit moment kwalificeert als ruimschoots meer dan uitstekend, maar daar staat wel tegenover dat de komende jaren door 'het ravijnjaar' uw financiële positie stevig onder druk komt te staan. Om die reden bereidt u momenteel bezuinigingen voor. Wij adviseren u overigens om een meerjaren-doorkijk van uw vermogenspositie in de jaarstukken op te nemen om dit perspectief beter zichtbaar te maken.

Naast het kijken naar risico's en het weerstandsvermogen zijn er nog meer methoden om de kwaliteit van de financiële positie te bepalen. Dit kan bijvoorbeeld aan de hand van diverse kengetallen waar elke gemeente verplicht is om over te rapporteren, die op dezelfde wijze worden berekend. Uit deze kengetallen, zoals de solvabiliteit, komt een genuanceerd beeld naar voren over uw financiële positie. Dat roept wellicht vragen op over de kwantificering van de onderkende risico's in de paragraaf Weerstandsvermogen en risicobeheersing.

- Inhoudsopgave
- Hoofdpijnen van onze controle
- Bestuurlijke afhandeling en publicatie
- Resultaat en weerstandvermogen
- Kernpunten van de controle
- Overzicht van niet-gecorrigeerde verschillen
- Overige onderwerpen
- Onafhankelijkheid gewaarborgd
- Afsluiting

In het onderstaande overzicht vatten we uw vermogenspositie samen, zowel vanuit de balans als vanuit uw exploitatie (in € 1.000):

Vermogenspositie	Realisatie 2024	Realisatie 2023
Algemene reserve	25.198	30.598
Bestemmingsreserves	30.666	22.195
Gerealiseerd resultaat	896	10.150
Totaal eigen vermogen	56.761	62.944
Solvabiliteit in %	27	29

Hoewel de werkelijke effecten van het ‘ravijnjaar’ nog onzeker blijven, en in de voorjaarsnota van het kabinet ook weer een klein beetje gedempt is, houdt u in de begroting 2025-2028 er rekening mee dat u financieel enigszins op koers blijft. Als deze ramingen uitkomen, dan ontwikkelt uw totale reservepositie zich ultimo 2028, op basis van de jaarrekening 2024 en de meerjarenbegroting 2025-2028, tot € 34 miljoen. De kengetallen gaan dan richting 14% solvabiliteit hetgeen zorgwekkend is. Sinds de begrotingsbehandeling in november vorig jaar is, los van de kabinetsmaatregelen, het beeld verder verslechterd als gevolg van de laatste kostenontwikkelingen.

De daling in uw reservepositie betekent dat uw financiële positie stevig onder druk komt te staan. Los van de continue beweging in de financiering door het Rijk, zijn belangrijke ontwikkelingen binnen Noardeast-Fryslân de grondexploitatie, kosten van de jeugdzorg en de knelpunten rondom de instandhouding van voorzieningen. Die kunnen de komende jaren behoorlijke invloed hebben op met name het incidentele financiële beeld.

Om die reden adviseren wij u naast scherpe keuzes maken, ook een zuiver onderscheid tussen incidentele en structurele effecten van keuzes te hanteren om het zicht op de onderliggende, zorgwekkende, trend niet te verliezen. Recent bent u geïnformeerd over de plannen van het college om hier het hoofd aan te bieden.

4. Kernpunten van de controle

- Inhoudsopgave
- Hoofdlijnen van onze controle
- Bestuurlijke afhandeling en publicatie
- Resultaat en weerstandsvormen
- Kernpunten van de controle
- Overzicht van niet-gecorrigeerde verschillen
- Overige onderwerpen
- Onafhankelijkheid gewaarborgd
- Afsluiting

4.1 Ons beeld van de gemeente Noardeast-Fryslân

Gemeenten zijn, in tijden van krappe financiële kaders en dus bezuinigingen, op zoek naar grip. De gemeente Noardeast-Fryslân is hierop geen uitzondering, te meer uw financiële taakstelling bovengemiddeld groot is. Vorig jaar hebben we al gerapporteerd dat met de ontvlechting en de vele wisselingen de ‘gebaande paden’ in afstemming en daarmee de escalatiecultuur in de organisatie zijn weggevallen en opnieuw moet worden opgebouwd.

Dat leidt er dan ook toe dat het zicht op de cijfers het afgelopen jaar niet optimaal is geweest en de signalering daarvan regelmatig niet of te laat op de juiste niveaus belandt. Dat vertaalt zich op verschillende manieren. Soms is het zichtbaar in de jaarrekening zoals bij kredietoverschrijdingen bij investeringen, maar veel vaker zit het in de finesses van afstemming, het doorgronden van de complexe gemeentelijke boekhouding en het koppelen van inhoud aan geld.

Dat is ook intern onderkend en u bent al eerder geïnformeerd over de maatregelen die genomen zijn en worden om versterking van de financiële functie te bewerkstelligen. Dat is een meerjarenplan omdat de probleemanalyse uitwijst dat het niet alleen een gebrek is aan kennis op sommige punten, maar dat ervaring in de gemeentelijke context en organisatiecultuur ook een belangrijke rol spelen.

Enkele jaren geleden is dit al gesignaleerd rondom het naleven van wet -en regelgeving zoals bij inkoop en aanbesteden en ook toen is gebleken dat verandering meerdere jaren kost. Die tijd heeft u nu niet omdat de financiële taakstelling ook noopt tot het scherper sturen en beter inzicht in de cijfers.

Dat het resultaat over 2024 van ongeveer € 1,0 miljoen slechts 0,5% en dus zeer beperkt afwijkt van nul en van de begroting na wijziging, zou erop kunnen duiden dat per saldo de afwijkingen beperkt zijn. Een globale lezing van de jaarrekening zou het gevoel van ‘in control’ kunnen oproepen.

Dat is echter niet het geval. De afwijking in het saldo van baten en lasten is met € 8,5 miljoen al veel forser, zeker als bedacht wordt dat het totaal van de exploitatie tussen de primitieve begroting van 2024 en de uitkomsten in de jaarrekening met ruim 20% is gegroeid. Een deel van deze ontwikkeling betreft natuurlijke indexatie-effecten die jaarlijks voorkomen en ook het rijksbeleid speelt een rol, maar we concluderen ook dat de nu voorliggende afwijking groter is dan andere jaren.

Vanuit de raad is sturing op belangrijke onderwerpen als majeure projecten en het sociaal domein een speerpunt. De informatievoorziening daarover is in ontwikkeling en op het vlak van projecten krijgt dit meer aandacht dan voorheen. Het nieuwe college lijkt strakkere kaders te hanteren als het gaat om financiële sturing op staand beleid en projecten. In financieel krappe tijden is dat een terechte focus. In dat licht zijn de uitputting van onderhoudsbudgetten belangrijk, maar minstens zo opvallend zijn ook de resultaten in het sociaal domein en dan met name het overschot in het programma Mienskip.

Zoals we ook in de managementletter hebben verwoord is het belangrijk dat financiële en inhoudelijke sturing zich hand in hand ontwikkelen. De verbinding tussen inhoud en geld moet sterker omdat alleen dan bij de noodzakelijk te maken keuzes de

- Inhoudsopgave
- Hoofdpijnen van onze controle
- Bestuurlijke afhandeling en publicatie
- Resultaat en weerstandsvormen
- Kernpunten van de controle
- Overzicht van niet-gecorrigeerde verschillen
- Overige onderwerpen
- Onafhankelijkheid gewaarborgd
- Afsluiting

maatschappelijke impact wordt gewogen. Dat is een taai proces, waarbij ook de raad vanuit het coalitieakkoord, de afgesproken doelstellingen, maar vooral vanuit de visie op de samenleving en de achterliggende maatschappelijke waarden duurzame en realistische keuzes voor de toekomst gemaakt kunnen worden.

4.2 Rechtmatigheidsverantwoording

Sinds het boekjaar 2023 neemt u een rechtmatigheidsverantwoording op in de jaarrekening. Hiermee wordt door het college verantwoording afgelegd over het naleven van de financiële afspraken binnen de gemeente. Wij hebben vastgesteld dat het college in rechtmatigheidsverantwoording zoals opgenomen in de jaarrekening concludeert niet rechtmatig te hebben gehandeld. Dit betekent dat de door het college geconstateerde rechtmatigheidsbevindingen de verantwoordingsgrens hebben overschreden. De verantwoordingsgrens is door de raad in de financiële verordening vastgesteld op 1% van de totale lasten en komt voor 2024 uit op afgerond € 2,2 miljoen.

Wij hebben in het kader van onze jaarrekeningcontrole vastgesteld dat de in de jaarrekening opgenomen rechtmatigheidsverantwoording getrouw is. De drie relevante criteria waarover in de rechtmatigheidsverantwoording wordt verantwoord zijn als volgt:

Voorwaardencriterium

Het voorwaardencriterium ziet toe op de eisen die worden gesteld aan de uitvoering van de financiële beheershandelingen. De voorwaarden hebben onder andere betrekking op het voldoen aan wet- en regelgeving bijvoorbeeld de Europese aanbestedingsregels en het verstrekken van subsidies. Bij de gemeente Noardeast-Fryslân is de van toepassing zijnde wet- en regelgeving vastgelegd in het normenkader dat op 27 november 2024 door de raad is vastgesteld. Als de van toepassing zijnde voorwaarden niet zijn nageleefd, kan dit leiden tot een onrechtmatigheid.

Vanuit uw eigen interne controles zijn voor een bedrag van € 848.000 onrechtmatigheidsfouten gebleken, waar van € 661.000 betrekking hebben op het niet voldoen aan de aanbestedingswet. De overige bevindingen hebben betrekking op onrechtmatige inkoop Jeugdzorg (€ 99.000) en onrechtmatig verstrekte subsidies (€ 88.000), waarvan € 77.000 veroorzaakt is door het niet opnemen van een verantwoordingsverplichting in beschikkingen. Wij hebben vastgesteld dat u de intern uitgevoerde controles met voldoende diepgang heeft uitgevoerd en dat u hierbij de juiste conclusies heeft getrokken.

Begrotingscriterium

Het begrotingscriterium ziet toe op het budgetrecht van de raad. Financiële handelingen, die ten grondslag liggen aan de baten en lasten en de mutaties in de balansposten, dienen tot stand te zijn gekomen binnen de grenzen van de geautoriseerde begroting (begrotingscriterium). De begroting is hiermee kaderstellend en afwijkingen hiervan zijn in principe onrechtmatig.

De financiële verordening, die in 2024 is geactualiseerd en op 4 december 2024 door de raad is vastgesteld, speelt een cruciale rol in de wijze waarop Noardeast-Fryslân dient om te gaan met de geautoriseerde begroting en welke afwijkingen als onrechtmatig dienen te worden aangemerkt. In de financiële verordening is opgenomen dat in principe elke afwijking van de begroting als onrechtmatig dient te worden aangemerkt. Op basis hiervan heeft het college voor een bedrag van € 2.319.000 aan

- Inhoudsopgave
- Hoofdpijnen van onze controle
- Bestuurlijke afhandeling en publicatie
- Resultaat en weerstandsvormen
- Kernpunten van de controle
- Overzicht van niet-gecorrigeerde verschillen
- Overige onderwerpen
- Onafhankelijkheid gewaarborgd
- Afsluiting

lastenoverschrijdingen op de programma's en een bedrag van € 1.061.000 als overschrijding van de investeringskredieten als onrechtmatig aangemerkt. Het college is trouwens van mening dat de totale overschrijding van € 3.381.000 als acceptabel kan worden aangemerkt, waardoor het bedrag aan niet-acceptabele begrotingsonrechtmatigheden per saldo € 0 bedraagt.

Wij hebben vastgesteld dat het totaal aan overschrijdingen van lasten en investeringskredieten de rapportagegrens heeft overschreden en daarom terecht in de rechtmatigheidsverantwoording en de paragraaf bedrijfsvoering is opgenomen.

Misbruik en oneigenlijk gebruik criterium

Onder misbruik wordt verstaan: het opzettelijk niet, niet tijdig, onjuist of onvolledig verstrekken van gegevens met als doel ten onrechte overheidssubsidies of -uitkeringen te verkrijgen, dan wel met het doel om voor een te laag bedrag aan heffingen aan de overheid te betalen. Misbruik van overheidsgelden kan gelijk worden gesteld met het plegen van fraude, om zich onrechtmatig overheidsgelden toe te eigenen. Bij fraude passen beheersmaatregelen zoals fraudepreventie, handhaving, fraudeopsporing en sancties.

Onder oneigenlijk gebruik wordt verstaan: het door het aangaan van rechtshandelingen, al dan niet gecombineerd met feitelijke handelingen, verkrijgen van overheidsbijdragen of het niet dan wel tot een te laag bedrag betalen van heffingen aan de overheid, in overeenstemming met de bewoordingen van de regelgeving maar in strijd met het doel en de strekking daarvan (de 'geest van de wet'). De beheersmaatregelen die daarbij passen zijn: handhaving, voorlichting, analyse toepassing en actualisering wet- en regelgeving. Ook dit kan tot een onrechtmatigheid leiden.

In de jaarstukken rapporteert u kort over hetgeen in en door de organisatie aan controles plaatsvindt bijvoorbeeld op het gebied van misbruik van voorzieningen, uitkeringen of subsidies. Daarmee wordt een beeld geschetst hoe de organisatie invulling geeft aan dit criterium. Dat staat strikt genomen los van fraudebestrijding maar er zijn stevige parallellen tussen beide onderwerpen. Hier gaan we in paragraaf 4.5 nader in en vinden eigenlijk dat u deze onderwerpen in samenhang zou moeten bezien. Dat gebeurt nu nog niet in de voor beide onderwerpen verplichte rapportage in de jaarstukken.

Vanuit uw eigen interne controles zijn geen harde rechtmatigheidsfouten gebleken met het betrekking tot het misbruik en oneigenlijk gebruik criterium. Wij hebben vastgesteld dat u de intern uitgevoerde werkzaamheden voldoende met diepgang heeft uitgevoerd en dat u hierbij de juiste conclusies heeft getrokken.

4.3 Voorzieningen

De belangrijkste voorzieningen in de jaarrekening zijn net als voorgaand jaar de pensioenverplichting en de onderhoudsvoorzieningen.

De pensioenvoorziening is ultimo 2024 € 5,8 miljoen (2023: € 5,6 miljoen) waarbij de stijging ten opzichte van voorgaand jaar voornamelijk te danken is aan een daling van de voorgeschreven rekenrente. Wij hebben vastgesteld dat deze voorziening juist is gewaardeerd. Daarbij merken we op dat naar de huidige stand van de regelgeving uiterlijk in 2027 deze voorziening gebruikt moet worden om de pensioenrechten onder te brengen in het nieuwe pensioenstelsel. Het overgangsmoment is cruciaal als het gaat om

- Inhoudsopgave
- Hoofdpijnen van onze controle
- Bestuurlijke afhandeling en publicatie
- Resultaat en weerstandsvormen
- Kernpunten van de controle
- Overzicht van niet-gecorrigeerde verschillen
- Overige onderwerpen
- Onafhankelijkheid gewaarborgd
- Afsluiting

de hoogte van de dan te betalen inkoopbijdrage. Deze is immers afhankelijk van de rekenrente van dat moment. De ervaringen uit de afgelopen jaren is dat schommelingen in de rekenrente forse gevolgen kan hebben voor de hoogte van dit bedrag. Deze inherente onzekerheid geldt voor alle gemeenten en kan door u ook niet worden beïnvloed.

Systematiek verwerken kosten groot onderhoud

De onderhoudsvoorzieningen zijn eind 2024 gewaardeerd op € 9,2 miljoen. Daarnaast heeft u in de tarieven egalisatie voorziening voor afval riolering nog een bedrag van € 7,8 miljoen verantwoord.

Op basis van het BBV is het mogelijk om kosten groot onderhoud te egaliseren via een onderhoudsvoorziening. Door het vormen van een onderhoudsvoorziening 'spaat' de gemeente Noardeast-Fryslân jaarlijks een gelijkblijvend bedrag om daarmee in de toekomst de onderhoudsuitgaven te dekken. Deze onderhoudsuitgave wordt vervolgens gedekt uit de voorziening groot onderhoud waar in de jaren daarvoor al voor is gespaard. Doordat er sprake is van gelijkblijvende dotaties aan de voorziening draagt deze systematiek bij aan het doel van de voorziening, het egaliseren van de kosten groot onderhoud.

Daarbij is het cruciaal dat de organisatie periodiek de diverse onderhoudsopgaven herijkt, zowel in de uitvoering van werkzaamheden als in de kosten daarvan.

In eerdere jaren hebben we al aandacht gevraagd voor de monitoring van deze beheerplannen en met name ook het tempo van de uitvoering.

Doorvertaling beheerplannen naar hoogte onderhoudsvoorzieningen

In het BBV is opgenomen dat voor alle onderhoudsvoorzieningen een beheersplan aanwezig dient te zijn dat maximaal vijf jaar oud is, zodat er voldoende cijfermatige onderbouwing aanwezig is voor het opnemen van de onderhoudsvoorziening. Los daarvan hoort binnen deze beheerperiode jaarlijks een analyse gemaakt te worden van de voortgang in de uitvoering, in de kostenontwikkelingen en de eventuele aanpassingen die nodig zijn vanwege gewijzigd beleid, gewijzigde eisen en bijvoorbeeld duurzaamheidsambities.

De overkoepelende nota kapitaalgoederen wordt in de komende periode herzien. Dat is belangrijk omdat daarmee de bovenstaande doelen worden bereikt. Bij de jaarrekeningcontrole 2024 zien we echter dat de hierboven beschreven analyse van de voortgang onvoldoende concreet gemaakt is en is een toets of de te hanteren prijzen nog marktconform zijn niet aanwezig. De raad heeft twee jaar geleden ervoor gekozen om de budgetten voor dit doel niet te indexeren met het algemene inflatiepercentage.

Daarmee is het zicht op de structurele ontwikkeling van de noodzakelijke middelen niet optimaal. Dat zicht vermindert nog verder doordat in de afgelopen vijf jaar de diverse beheerplannen te kampen hebben gehad met achterstanden in de uitvoering. Daarmee ontstaat er zowel in de voortgang van de uitvoering als in de prijscomponent een onzekerheid. Vanwege het ontbreken van bestuurlijke besluitvorming over de nieuwe beheerplannen begrijpen wij dat u ervoor kiest het huidige systeem te continueren, maar dat betekent dus een onzekerheid in onze controle.

Wat in de jaarstukken nog niet expliciet blijkt is dat het structureel doorrekenen van de nu beschikbare informatie, waarin verduurzaming niet of slechts beperkt is verwerkt, leidt tot een structureel hogere dotatie aan de onderhoudsvoorzieningen. Deze

- Inhoudsopgave
- Hoofdpijnen van onze controle
- Bestuurlijke afhandeling en publicatie
- Resultaat en weerstandsvormen
- Kernpunten van de controle
- Overzicht van niet-gecorrigeerde verschillen
- Overige onderwerpen
- Onafhankelijkheid gewaarborgd
- Afsluiting

wordt door ons geschat op een bedrag van ongeveer € 0,6 miljoen voor wegenonderhoud en kunstwerken en een bedrag van € 0,9 miljoen voor gebouwen.

Dit betreft een financieel-technische schatting op basis van onvolledige en deels verouderde informatie en zonder bestuurlijke keuzes. Dat betekent dat een structurele uitzetting voor de komende jaren een reëel scenario is, maar dat het genoemde bedrag in de praktijk hoger of lager kan uitvallen.

Onder het voorbehoud van het feit dat een actueel zicht op de achterstanden in de beheerplannen ontbreekt, concluderen wij ook, enigszins paradoxaal, dat de huidige saldi in de voorzieningen vermoedelijk te hoog is. Dat is deels vanwege de vertraging in de uitvoering in de afgelopen jaren waardoor inverdieneffecten ontstaan. Wij schatten de omvang hiervan op ongeveer € 2,5 miljoen. Dit bedrag merken we aan als een schattingsonzekerheid die we vanwege de omvang meewegen in ons oordeel over de getrouwheid van de jaarrekening. Dit raakt ons oordeel niet, maar geeft wel uiting aan de grote onzekerheden (en risico's) die het beheer van kapitaalgoederen voor Noardeast-Fryslân met zich meebrengt.

Impact verduurzaming en klimaatverandering op onderhoudsvoorzieningen

Onderhoud van kapitaalgoederen is in veel gemeenten een belangrijk onderwerp. Voor inwoners zijn adequaat onderhouden wegen en gemeentelijke gebouwen een zichtbaar onderdeel van het takenpakket en de uitstraling van hun gemeente. Ook het beheer van de watertaken en de riolering hoort hierbij. In financieel opzicht is dit een belangrijk onderwerp omdat er veel geld in omgaat, dat zoals bij riolering ook specifiek daarvoor bij inwoners en bedrijven in rekening gebracht wordt. Om die reden besteden u en wij veel aandacht aan ontwikkelingen op dit terrein.

Verduurzaming en klimaatverandering zorgen er bovendien voor dat ook de technische kant van de beheerplannen in beweging is. Circulariteit van grondstoffen, energieverbruik en -besparing en het opvangen van de effecten van klimaatverandering zijn thema's die invloed hebben op de kosten van onderhoud en exploitatie.

4.4 Actualisaties grondexploitaties

De grondexploitatie van Noardeast-Fryslân is op dit moment in omvang relatief beperkt maar wel in beweging met vier nieuwe projecten die in 2024 van start gegaan. De balanswaarde ultimo 2024 bedraagt € 5,5 miljoen voor alle complexen tezamen, zowel woningbouw als bedrijventerreinen.

De ambities en de plannen van de gemeente Noardeast-Fryslân voor de komende jaren zorgen ervoor dat de omvang alsook de complexiteit toeneemt. Met een toename van het aantal complexen neemt ook het aantal transacties, de impact van schattingen, eventuele resultaatverantwoording en planvorming toe. Daarmee wordt een eenduidige werkwijze belangrijker, net als de onderlinge samenhang en is ook voldoende capaciteit in de organisatie een thema.

In opzet heeft u voldoende grip op de belangrijke deelprocessen die leiden tot een adequate waardering aan het einde van het boekjaar. Een jaarlijkse actualisatie is op grond van de verslaggevingsvoorschriften verplicht. Die loopt bij u parallel met de voorbereiding op de jaarrekening maar daarmee heeft de raad feitelijk geen andere keuze dan de actualisaties op euro's, eenheden en inhoud goed te keuren omdat anders het jaarrekeningproces spaak loopt.

- Inhoudsopgave
- Hoofdpijnen van onze controle
- Bestuurlijke afhandeling en publicatie
- Resultaat en weerstandsvormen
- Kernpunten van de controle
- Overzicht van niet-gecorrigeerde verschillen
- Overige onderwerpen
- Onafhankelijkheid gewaarborgd
- Afsluiting

Wij adviseren u hierin een expliciete keuze te maken, waarbij een ander tijdspad voor de actualisaties bespreekbaar is.

Daarnaast zijn een robuust systeem van de beoordeling van de projectgebonden risico's belangrijk. Immers bij grondexploitaties en de daaraan gekoppelde bouwprojecten zijn stikstofregels, netcongestie, betaalbaarheid of archeologische beperkingen veel voorkomende oorzaken van vertraging in de uitvoering of zelfs afstel. Zeker bij netcongestieproblemen is vertraging van vijf tot tien jaar een reëel gegeven. Het goed doorrekenen van reële scenario's gebeurt bij u nog niet standaard, terwijl de onzekerheden steeds groter worden.

In de regelgeving is vanaf 2025 een aanpassing doorgevoerd met betrekking tot de in te rekenen rente op de boekwaarde van de exploitaties. Daarmee wordt de rentevergoeding gelijkgetrokken aan de rente die gemeentebreed wordt gehanteerd. Deze aanpassing moet door u nog worden verwerkt in de exploitatie, maar de verwachting is dat dit een beperkte impact heeft.

4.5 Rapporteren over fraude

Door maatschappelijke ontwikkelingen is er in toenemende mate aandacht voor fraudepreventie, maar ook op onderwerpen zoals corruptie, omkoping en (het bewust niet naleven van) wet- en regelgeving. Onder andere door de toenemende aandacht voor deze onderwerpen, wordt van organisaties steeds vaker gevraagd informatie te verstrekken over de visie, het beleid en het toezicht op integer handelen binnen alle teams van uw organisatie.

In de managementletter 2024 hebben wij al opgemerkt dat, door het ontbreken van een integrale frauderisicoanalyse, het niet met zekerheid is vast te stellen of er voldoende beheersmaatregelen in de lijnorganisatie zijn ingebouwd om de geïdentificeerde risico's af te dekken. U heeft aangegeven dat een fraudebeleidsnotitie recent is afgerond en in september aan de raad voorgelegd wordt.

Wij hebben ook geconstateerd dat het rapporteren over de verrichte werkzaamheden en uitkomsten van fraude en/of misbruik en oneigenlijk gebruik nog in onvoldoende mate terugkomt in de planning & control cyclus. Door het ontbreken van een specifieke aanpak gericht op frauderisico's en fraudebeheersing is er geen solide basis voor uw eigen rapportage in de jaarrekening over frauderisico's en de getroffen maatregelen.

Vanuit onze eigen rol als accountant dienen wij ook een inschatting te maken van de frauderisico's, en gepaste werkzaamheden uit te voeren om te borgen dat er geen fraudes van materieel belang hebben plaatsgevonden. Onderdeel hiervan is het risico dat het management de interne beheersing doorbreekt, wat bij iedere organisatie een risico is. In dit kader beoordelen wij interne processen, zoals (de totstandkoming van) schattingen, ongebruikelijke transacties buiten de normale bedrijfsvoering en onzakelijke transacties met verbonden partijen. Onze werkzaamheden zien onder andere toe op vaststellen dat prestaties geleverd zijn en de wijze waarop u dit zelf borgt, het naleven van het interne inkoopbeleid en voor u relevante aanbestedingsregels. Bepaalde delen van de opbrengstverantwoording kunnen ook onderdeel zijn hiervan.

Als we aanwijzingen hebben van fraude communiceren wij dit met het bestuur. Indien fraude plaatsvindt in de top van de organisatie of als er niet voldoende herstelwerkzaamheden worden getroffen, zullen wij dit melden bij de externe toezichthouder.

- Inhoudsopgave
- Hoofdpijnen van onze controle
- Bestuurlijke afhandeling en publicatie
- Resultaat en weerstandvermogen
- Kernpunten van de controle
- Overzicht van niet-gecorrigeerde verschillen
- Overige onderwerpen
- Onafhankelijkheid gewaarborgd
- Afsluiting

Tijdens de controle hebben wij een professioneel-kritische houding betracht ten opzichte van frauderisico's in de jaarrekening. Wij merken op dat onze controle niet primair gericht is op het ontdekken van fraude. Tijdens de uitvoering van onze controles hebben wij geen aanwijzingen verkregen dat er sprake is van materiële fraude.

4.6 Continuïteitsbeoordeling

In het kader van de jaarrekeningcontrole beoordelen wij ook het vermogen van de organisatie om de activiteiten in de komende twaalf maanden voort te zetten. Elementen die we in deze beoordeling betrekken zijn onder meer de vermogenspositie, de begroting voor het komende boekjaar, de afhankelijkheid van eigen inkomsten, de risico's die u zelf identificeert en uiteraard ook de risico's die wij als uw accountant signaleren.

Naast ontwikkelingen in de regelgeving voor accountants leiden de hogere inflatie, de energieprijzontwikkeling en de reactie van de deelnemende overheden hierop, tot een andere beoordeling van continuïteitsrisico's. Om die reden vragen wij uw aandacht voor deze beoordeling.

Net als ten aanzien van het onderwerp fraude is ook rapportering in de controleverklaring over continuïteit met ingang van 2022 verplicht. Hoewel vanwege de wettelijke waarborgen feitelijke discontinuïteit van uw gemeente als geheel niet aan de orde is, kan onder omstandigheden de financiële positie wel aanleiding zijn tot het schrappen van taken of het afstoten van activa. Ook externe ontwikkelingen zoals inflatie en beschikbaarheid van personeel zijn van invloed op de manier waarop naar uw financiële positie gekeken wordt. In onze controleverklaring is meer informatie dan voorheen opgenomen over de continuïteitsbeoordeling die wij uitvoeren. Om die reden vragen wij uw aandacht voor deze beoordeling. Ons werk begint immers met uw eigen inschattingen over de toekomst.

U hebt in de paragraaf Weerstandvermogen en risicobeheersing aangegeven dat er geen directe indicaties bestaan om op korte termijn taken of activiteiten te beëindigen en u bent van mening dat de continuïteit in voldoende mate gezekerd is. Die conclusie kunnen wij onderschrijven.

Hoewel vanuit de regelgeving dit niet verplicht is, vinden wij het juist vanwege de uitdagende jaren waar u, en veel andere gemeenten, voor staat belangrijk om de kengetallen van 2024 te beoordelen. Wij vinden dat bijvoorbeeld de vraag wat vindt u van de verwachte kengetallen eind 2028 veel belangrijker. Met de voorspelde uitkomsten van de komende jaren zoals geschetst in de meerjarenraming van eind 2024, komt uw vermogenspositie in een kritieke zone terecht. Dat feit, en de maatregelen die voorbereid worden om dat onheil af te wenden, wordt in de jaarstukken nauwelijks benoemd. Op dit punt kan de toekomstgerichtheid van de jaarstukken beter.

4.7 Verantwoording specifieke uitkeringen

Ter voorkoming van onnodige verantwoordingsdruk verstrekt het Rijk een groot aantal specifieke geldstromen die via het systeem van Single Information Single Audit (SiSa), moeten worden verantwoord. De verantwoordingsgegevens voor deze regelingen worden opgenomen in de zogeheten SiSa-bijlage bij de jaarrekening. In tegenstelling tot de andere onderdelen van de jaarrekening is de controleverklaring bij de jaarrekening 2024 niet alleen van toepassing op de getrouwheid, maar ook op de rechtmatigheid van de in deze bijlage opgenomen bestedingen. In de SiSa-bijlage zijn vrijwel alleen financiële gegevens opgenomen.

- Inhoudsopgave
- Hoofdpijnen van onze controle
- Bestuurlijke afhandeling en publicatie
- Resultaat en weerstandsvormen
- Kernpunten van de controle
- Overzicht van niet-gecorrigeerde verschillen
- Overige onderwerpen
- Onafhankelijkheid gewaarborgd
- Afsluiting

De laatste jaren is het aantal SiSa regelingen dusdanig toegenomen, met de bijbehorende verantwoordingsdruk, dat het kabinet voornemens is het aantal specifieke uitkeringen drastisch te verminderen. Het aantal in de jaarrekening 2024 te verantwoorden specifieke uitkeringen is 26 (2023: 31), waardoor er nog altijd is er sprake van een stevige verantwoordingsdruk.

De controlevoorschriften voor de SiSa-bijlage zijn opgenomen in de Nota verwachtingen accountantscontrole.

Hierin staat onder meer de wijze waarop de controle moet worden ingestoken beschreven en zijn specifieke rapporteringsgrenzen voorgeschreven, te weten per specifieke uitkering:

- € 12.500 als de omvangsbasis kleiner dan of gelijk is aan € 125.000.
- 10% indien de omvangsbasis groter is dan € 125.000 en kleiner dan of gelijk is aan € 1,0 mln.
- € 125.000 indien de omvangsbasis groter is dan € 1,0 mln.

Wij hebben bij de voor u van toepassing zijnde specifieke uitkeringen geen fouten geconstateerd die de rapporteringstolerantie voor specifieke uitkeringen overschrijden. Er is één onzekerheid van € 82.444 geconstateerd. Dit betreft de verantwoording van bestedingen voor regeling H35B, waarbij er geen onzekerheid heerst over de daadwerkelijke bestedingen, maar wel over de manier van verantwoorden. De gemeente Smallingerland is penvoerder voor deze regeling en heeft vanuit deze regeling gelden verstrekt aan de Veiligheidsregio Fryslân. De gemeente Noardeast-Fryslân heeft vervolgens de bestedingen voor het onderdeel 'lokale aanjagers' gedeclareerd bij de Veiligheidsregio Fryslân. Hiermee is er geen beschikking door Noardeast-Fryslân van de gemeente Smallingerland ontvangen en ontstaat er een onzekerheid met betrekking tot de manier van verantwoorden.

In de bijlage bij dit accountantsverslag nemen we de verplichte tabel op. Deze tabel dient aan het ministerie van BZK ter beschikking te worden gesteld.

4.8 Het maken van schattingen

4.8.1 Schattingen: algemeen

Bij het opmaken van een jaarrekening is het noodzakelijk dat u schattingen en oordelen toepast om te komen tot betrouwbare cijfers. Niet zelden worden schattingen niet als zodanig onderkend, omdat ze een vast onderdeel van uw administratieve proces zijn. Tijdens onze controle besteden wij nadrukkelijk aandacht aan de belangrijke schattingen omdat deze, bedoeld of onbedoeld, het resultaat kunnen beïnvloeden.

Binnen uw organisatie hebben de belangrijkste schattingen betrekking op het inschatten van (de waarde van) de materiele vaste activa, onderhanden werk in de grondexploitaties, de vorderingen en de kortlopende schulden en de noodzaak tot het treffen van voorzieningen.

4.8.2 Schattingen: Voorzieningen

Uw gemeente heeft voorzieningen gevormd voor verliezen, risico's of verplichtingen die hun oorsprong vinden in het huidige boekjaar of eerdere boekjaren, maar waarvan de (verwachte) uitgaven in de toekomst liggen. Deze voorzieningen zijn naar hun aard gebaseerd op veronderstellingen en schattingen van het college. Zij schatten op basis van hun kennis van de gemeente en haar omgeving in wat het effect van de te voorziene risico's, verplichtingen en kosten zal zijn in de komende jaren en wat de omvang van de voorziening moet zijn.

- Inhoudsopgave
- Hoofdpijnen van onze controle
- Bestuurlijke afhandeling en publicatie
- Resultaat en weerstandsvormen
- Kernpunten van de controle
- Overzicht van niet-gecorrigeerde verschillen
- Overige onderwerpen
- Onafhankelijkheid gewaarborgd
- Afsluiting

Wij hebben voor de relevante onderwerpen het schattingsproces beoordeeld en hebben gegevensgerichte controlewerkzaamheden uitgevoerd. Daarbij hebben specifieke aandacht voor mogelijke beïnvloeding door het management en stelselmatigheid. Uit onze werkzaamheden blijken geen tekortkomingen of aanwijzingen van beïnvloeding.

4.8.3 Schattingen: Methoden en backtesting

Tijdens onze werkzaamheden hebben wij, met uitzondering van schatting op basis van beheerplannen, verder geen tekortkomingen aangetroffen in de schattingsmethoden en vastgesteld dat de wijze waarop deze tot stand komen niet is gewijzigd ten opzichte van vorig jaar. Wij aanvaarden uw schattingen, maar wij melden volledigheidshalve dat inherent is aan schattingen dat de uiteindelijke uitkomst kan afwijken.

Daarnaast vinden wij het belangrijk dat u in de periode na afloop van het boekjaar de uitkomsten van de gemaakte schattingen evalueert. Dat noemen we backtesting. Op die manier maakt u beter inzichtelijk hoe schattingen in de praktijk zijn uitgedrukt. Deze informatie kunt u vervolgens gebruiken om de gehanteerde schattingsmethoden en uitgangspunten voor de komende jaren te verbeteren. Noardeast-Fryslân heeft nog geen standaardwerkwijze om backtesting uit te voeren.

4.9 Sociaal domein

4.9.1 Uitvoering PGB WMO en Jeugdwet door de SVB

Er is ten aanzien van de PGB's nog steeds sprake van "gedwongen winkelnering" voor gemeenten. De uitvoering van de PGB's geschiedt door de Sociale VerzekeringsBank (SVB). De controle op de uitvoering en de financiële verantwoording aan de gemeenten wordt gedaan door de interne accountant van de SVB. Bij de verantwoordingen over 2024 heeft deze accountantsdienst een verklaring met beperking afgegeven.

Hoewel de SVB de administratieve uitvoering van de PGB's verzorgt, doet zij zelf geen onderzoek naar de prestatielevering. Bestedingen uit hoofde van WMO en Jeugd (zowel ZiN als PGB) worden intern gecontroleerd op rechtmatigheid binnen de toewijzing. Dit is onderdeel van het reguliere controleplan. Daarnaast heeft de gemeente gericht cliëntonderzoek gedaan naar de prestatielevering. Daaruit komen geen onzekerheden die uitgaan boven onze rapporteringsgrens.

Omdat de gemeente deze eigen controles heeft uitgevoerd houdt dit per saldo in dat wij als accountant van de gemeente Noardeast-Fryslân kunnen uitgaan van de door de SVB gemelde projectie van de "meest waarschijnlijke fout" in de uitvoering zoals opgenomen in de projectiebrieven WMO en Jeugd. Bij de "meest waarschijnlijke fout" gaat het bij gemeente Noardeast-Fryslân om bedragen die onder de grens van onze rapporteringstolerantie liggen.

4.9.2 CAK verantwoordelijk voor de inning van de eigen bijdragen

In verschillende gevallen zijn de mensen aan wie ondersteuning wordt toegekend een eigen bijdrage verschuldigd. Stichting Centraal Administratie Kantoor AWBZ (CAK) is de instantie die de berekening en inning van de eigen bijdrage verzorgt en deze doorbetaalt aan de gemeente. Net als bij de uitvoering van de PGB's zijn gemeenten verplicht het CAK in te schakelen en heeft men niet de keuze om het zelf ter hand te nemen.

- Inhoudsopgave
- Hoofdpijnen van onze controle
- Bestuurlijke afhandeling en publicatie
- Resultaat en weerstandsvormen
- Kernpunten van de controle
- Overzicht van niet-gecorrigeerde verschillen
- Overige onderwerpen
- Onafhankelijkheid gewaarborgd
- Afsluiting

Gemeenten hebben geen inzicht in de berekening van de hoogte van de eigen bijdrage en kunnen daar dus ook geen verantwoordelijkheid voor dragen. Systeemtechnisch betekent dit dat gemeenten alleen verantwoordelijk zijn voor de aanmelding van cliënten bij het CAK. In de Kadernota rechtmatigheid is aangegeven dat de juistheid en de volledigheid van de eigen bijdrage niet vallen onder de verantwoordelijkheid van de gemeente en daarmee ook niet onder de reikwijdte van uw rechtmatigheidsverantwoording.

Dat neemt niet weg dat de gemeente Noardeast-Fryslân wel zelf moet waarborgen dat cliënten zijn aangemeld bij het CAK. Hierop controleert u zelf. Uit onze werkzaamheden blijken geen tekortkomingen.

4.9.3 Jeugdwet en Wmo

Voor de daadwerkelijke uitvoering van de zorg heeft gemeente Noardeast-Fryslân zelf, dan wel samen met andere opdrachtgevers, tal van zorgaanbieders gecontracteerd om de feitelijke zorg te leveren. De gemeente verstrekt zorg op basis van door de gemeente zelf vast te stellen indicaties (Wmo), dan wel op basis van doorverwijzingen door daartoe bevoegde professionals (Jeugdwet). Er is uiteraard in de loop van het jaar het nodige contact tussen gemeente en zorgaanbieders, en tussen gemeente en cliënten, in belangrijke mate via elektronisch berichtenverkeer.

Intern worden controles uitgevoerd om de rechtmatigheid van de bestedingen en verstrekkingen uit hoofde van WMO en Jeugdwet vast te stellen. Als sluitstuk ontvangt de gemeente na afloop van het boekjaar van de zorgleveranciers productieverantwoordingen, waarbij boven een afgesproken grens een controleverklaring van de accountant van de zorgaanbieder vereist is. De gemeente analyseert de ontvangen verantwoordingen en controleverklaringen, legt verbanden met de eigen gemeentelijke administratie, klachtenregistraties, contacten met zorgaanbieders en cliënten en vormt zich op basis van het totaal van deze informatie een oordeel over de vraag of de zorg in voldoende mate is geleverd en daarmee de zorgkosten rechtmatig zijn betaald.

Bij één van de ontvangen productieverantwoordingen stelt u terecht de vraag in hoeverre de totale verantwoorde zorg daadwerkelijk geleverd is. Er is bij de betreffende zorginstelling sprake van een bezettingsgraad van 95% ten opzichte van een gemiddelde bezettingsgraad bij vergelijkbare zorgaanbieders van rond de 80 à 85%. U heeft besloten om naar aanleiding van deze bevinding een klanttevredenheidsonderzoek in te stellen, de uitkomsten daarvan zijn op het moment van schrijven nog niet bekend. De totale verantwoording van deze zorginstelling betreft ongeveer € 432.000. Gezien het feit dat er tot op heden geen klachten zijn bekend zijn bij u over de levering van de zorg wordt 25% van de totale verantwoording als onzeker meegenomen, dat komt neer op ongeveer € 108.000.

Naast kosten voor diensten zoals de huishoudelijke hulp worden binnen de WMO ook hulpmiddelen en woningaanpassingen gerealiseerd en is doelgroepenvervoer ook een onderdeel hiervan. Het verantwoordingsproces voor deze producten loopt anders dan voor de andere zorg in natura. Het doelgroepenvervoer heeft u ondergebracht bij een verbonden partij.

Net als eerder jaren is een inherente onzekerheid aanwezig met betrekking tot het onderhanden werk Jeugdwet. Dit betreft het deel van het onderhanden werk dat halverwege mei 2025 nog niet is afgelopen en bedraagt ongeveer € 310.000.

- Inhoudsopgave
- Hoofdlijnen van onze controle
- Bestuurlijke afhandeling en publicatie
- Resultaat en weerstandsvormen
- Kernpunten van de controle
- Overzicht van niet-gecorrigeerde verschillen
- Overige onderwerpen
- Onafhankelijkheid gewaarborgd
- Afsluiting

4.9.4 Participatiewet

Onze controlewerkzaamheden ten aanzien van de uitvoering van de Participatiewet brengen geen fouten en onzekerheden boven de rapporteringstoleranties naar voren. Noch ten aanzien van de detailcontroles, noch ten aanzien van de baten, lasten en balansmutaties zijn er zaken geconstateerd die in dit verslag onder uw aandacht moeten worden gebracht. Onze bevindingen sluiten aan op de uitkomsten van uw interne controles.

4.10 Vordering Specifieke uitkering Sport

U maakt gebruik van de Specifieke uitkering (Spuk) stimulering sport 2024. Via de SiSa legt u verantwoording af over de bestedingen. In 2024 heeft u een bedrag van ongeveer € 166.000 ontvangen, dat is gelijk aan het toegekende bedrag. De werkelijke bestedingen liggen veel hoger en tellen op tot een bedrag van € 804.000. Het verschil tussen het voorschot en de totale bestedingen heeft u alsnog te ontvangen bedrag in de balans opgenomen. In overeenstemming met de interne afspraak wordt dit risico benoemd in het weerstandsvormen. Dat neemt niet weg dat naar ons oordeel de vordering onjuist gewaardeerd is.

Dit soort baten dienen voldoende zeker zijn om op te kunnen nemen in de jaarrekening. Doordat in de regeling is opgenomen dat er sprake is van een uitkeringsplafond en u voor een meeropbrengst dus afhankelijk bent van onderbesteding bij andere gemeenten, vinden wij uw inschatting van het nog te ontvangen bedrag voor een bedrag van € 638.000 te optimistisch. Daarom hebben wij dit opgenomen in het overzicht van niet-gecorrigeerde verschillen in hoofdstuk 5.

4.11 Project Zorg en Onderwijs

De gemeente Noardeast-Fryslân is in 2021 gestart met het project Zorg en Onderwijs. Dit project heeft als doel dat betere zorg voor leerlingen in uw regio laagdrempelig georganiseerd wordt bijvoorbeeld op scholen.

De lasten voor dit project worden op dit moment gedragen door uw gemeente. Echter is de doelgroep van dit project breder dan enkel leerlingen die vanuit het woonplaatsbeginsel onder uw gemeente vallen, u bent zich hiervan bewust, maar er liggen op dit moment nog geen concrete plannen en afspraken om dit in de toekomst anders in te richten. Ook de effecten van het project Zorg en Onderwijs als het gaat om bijvoorbeeld preventie zijn (nog) niet meetbaar. Wij adviseren u na te gaan hoe duurzame financiering van dit project, passend bij uw verantwoordelijkheden kan worden bereikt.

4.12 Aanpassing besluit accountantscontrole decentrale overheden 2025

Medio april 2025 is de langverwachte aanpassing van het besluit accountantscontrole decentrale overheden van kracht geworden. Dat betekent dat met ingang van het boekjaar 2025 de grens van de zowel de rechtmatigheidsverantwoording als de accountantscontrole veranderen. Voor de rechtmatigheidsverantwoording geldt dat de maximale grens daalt van 3 naar 2 procent. Ook de berekeningsgrondslag verandert omdat de mutaties in de reserves niet langer meetellen als lasten.

Wij adviseren u om na te gaan of deze wijziging moet leiden tot een aanpassing in uw controleverordening en financiële verordening. Daarnaast merken wij op dat de verwachting gerechtvaardigd is dat er vaker tot de conclusie moet worden gekomen dat het college niet-rechtmatig heeft gehandeld.

- Inhoudsopgave
- Hoofdpijnen van onze controle
- Bestuurlijke afhandeling en publicatie
- Resultaat en weerstandsvermogen
- Kernpunten van de controle
- Overzicht van niet-gecorrigeerde verschillen
- Overige onderwerpen
- Onafhankelijkheid gewaarborgd
- Afsluiting

Voor de accountantscontrole geldt de norm van 2 procent ook. Dat lijkt een verruiming ten opzichte van de huidige 1 procent, maar het nu gehanteerde onderscheid tussen fouten en onzekerheden komt te vervallen. Daardoor wegen onzekerheden zwaarder door dan tot nu toe het geval is. Dat betekent dat het bepalen van het mogelijke effect van onzekerheden op de jaarrekening belangrijk gaat worden. Wij gaan u dan ook bij de controle over 2025 nadrukkelijker vragen om bij schattingen en geïdentificeerde onzekerheden de afloop van deze posten expliciet te beoordelen. Dit zogeheten backtesten wordt dus belangrijker.

CONCEPT

- Inhoudsopgave
- Hoofdpijnen van onze controle
- Bestuurlijke afhandeling en publicatie
- Resultaat en weerstandsvormen
- Kernpunten van de controle
- **Overzicht van niet-gecorrigeerde verschillen**
- Overige onderwerpen
- Onafhankelijkheid gewaarborgd
- Afsluiting

5. Overzicht van niet-gecorrigeerde verschillen

De jaarrekeningcontrole voeren wij uit met een bepaalde marge. Deze marge noemen we de materialiteit. De materialiteit is voorgeschreven in het Besluit Accountantscontrole Decentrale Overheden (Bado) en bevestigd in uw controleprotocol. Daarbij kan rekening worden gehouden met specifieke factoren of risico's, de zogenaamde "kwalitatieve materialiteit". Ook gelden scherpere grenzen voor de naleving van de WNT.

Het Bado stelt dat de maximaal te hanteren materialiteit 1% bedraagt van het totaal van de lasten (inclusief toevoegingen aan de reserves). De bij u gehanteerde materialiteit bedraagt neerwaarts afgerond € 2.230.000. Mochten wij niet-gecorrigeerde controleverschillen onderkennen die dit bedrag overschrijden dan kunnen we geen goedkeurende verklaring afgeven. Voor geconstateerde onzekerheden geldt een marge van 3% en dus een bedrag van € 6.690.000. Het bedrag van € 2.230.000 is ook het door u vastgestelde verantwoordingsgrens voor de rechtmatigheidsverantwoording.

In het kader van de bestuurlijke afhandeling en het dechargeproces melden wij eventuele geconstateerde afwijkingen die niet meer gecorrigeerd zijn in de jaarrekening. Deze zijn vanaf een lager bedrag dan de materialiteit mogelijk voor u relevant. Wij melden alleen afwijkingen boven een bepaalde grens. Deze bedraagt bij u iets meer dan € 100.000.

Niet-gecorrigeerde controleverschillen in euro's	Bedrag	Invloed eigen vermogen ultimo	Invloed resultaat
Waardering vordering Spuk Sport (zie paragraaf 4.10)	€ 638.000	-/- € 638.000	-/- € 638.000
Totaal verschillen getrouwheid	€ 638.000	-/- € 638.000	-/- € 638.000
Schattingsonzekerheid onderhoudsvoorzieningen (zie paragraaf 4.3)	€ 2.500.000	-/- € 2.500.000	-/- € 2.500.000
Onzekerheid WMO (zie paragraaf 4.9)	€ 108.000	-/- € 108.000	-/- € 108.000
Onzekerheid onderhanden werk jeugd (zie paragraaf 4.9)	€ 310.000	-/- € 310.000	-/- € 310.000
Totaal onzekerheden getrouwheid	€ 2.918.000	-/- € 2.918.000	-/- € 2.918.000

- Inhoudsopgave
- Hoofdpijnen van onze controle
- Bestuurlijke afhandeling en publicatie
- Resultaat en weerstandvermogen
- Kernpunten van de controle
- [Overzicht van niet-gecorrigeerde verschillen](#)
- Overige onderwerpen
- Onafhankelijkheid gewaarborgd
- Afsluiting

Daarnaast informeren wij u over gecorrigeerde controleverschillen of andersoortige afwijkingen die het gevolg zijn van significante tekortkomingen in de interne beheersing, frauderisico's met zich meebrengen of naar onze mening onder uw aandacht zouden moeten worden gebracht. Er zijn in het controleproces geen afwijkingen geconstateerd die op grond van het bovenstaande gerapporteerd zouden moeten worden.

CONCEPT

- Inhoudsopgave
- Hoofdpijnen van onze controle
- Bestuurlijke afhandeling en publicatie
- Resultaat en weerstandsvermogen
- Kernpunten van de controle
- Overzicht van niet-gecorrigeerde verschillen
- Overige onderwerpen
- Onafhankelijkheid gewaarborgd
- Afsluiting

6. Overige onderwerpen

6.1 Cybersecurity vraagt steeds meer aandacht, ook van de raad

Organisaties zijn in toenemende mate afhankelijk van IT-systemen. Steeds vaker zijn er kleinere en grotere incidenten die aantonen dat veel organisaties kwetsbaar zijn voor cybersecurity-incidenten.

De van oorsprong Europese NIS2-richtlijn is bedoeld om organisaties weerbaarder te maken. De implementatie vindt in Nederland plaats door invoering van de Cyberbeveiligingswet. Gemeenten zijn in de cyberbeveiligingswet als essentiële sector aangemerkt. Dit betekent dat voor u het nemen van voldoende beveiligingsmaatregelen een wettelijke verplichting wordt. Deze verplichting heeft niet alleen betrekking op uw eigen organisatie maar werkt ook verder door in de keten.

De implementatie van NIS2 was initieel gepland in oktober 2024, maar mede door de complexiteit is de implementatie hiervan uitgesteld naar eind 2025.

Net als bij andere wet- en regelgeving heeft de raad een toezichthoudende rol bij de naleving van de cyberbeveiligingswet, terwijl ook de Rijksinspectie Digitale Infrastructuur (RDI) toezicht houdt op de naleving door overheden. Aanwijzingen, aanbevelingen en boetes behoren tot het handhavingsinstrumentarium van de RDI.

In het kort betekent de cyberbeveiligingswet voor u dat, ten opzichte van de huidige regels, de zichtbaarheid en aantoonbaarheid van risicoanalyses, genomen maatregelen, de toetsing van de werking ervan en de rapportering daarover explicieter moet. Ook het invullen van alle verplichte rollen in de IT-governance is daar een onderdeel van. Kortom een planning en controlcyclus op het gebied van cybersecurity. Ook adequate rapporteringssystemen en incidentregistratie horen daarbij. De nieuwe wetgeving heeft overigens ook ketenwerking, dus u zult moeten nagaan of uw verbonden partijen adequaat invulling geven aan de voor hen geldende verplichtingen. Deze vorm van toezicht moet nog worden ingericht.

Versterking van het risicomanagement, verdere bewustwording en training zijn belangrijke elementen, net als een open (meld)cultuur als het gaat om incidenten, om de komende periode onder de aandacht te brengen. De raad, als toezichthouder, moet zich afvragen of er voldoende kennis aanwezig is om dat toezicht effectief te kunnen invullen. We zien dat de organisatie al ver is in de voorbereiding, maar dat het toezicht nog ingericht moet worden.

Tot slot vragen wij ook aandacht voor crisismanagement en crisiscommunicatie om dat in de praktijk veel (imago)schade juist ontstaat door de wijze waarop cyberincidenten aangepakt worden.

6.2 Automatiseringsomgeving

In overeenstemming met artikel 2:393 van het Burgerlijk Wetboek delen wij u mee dat er naar aanleiding van de controle van de jaarrekening geen zaken betreffende de betrouwbaarheid en de continuïteit van de geautomatiseerde gegevensverwerking zijn op te merken.

- Inhoudsopgave
- Hoofdpijnen van onze controle
- Bestuurlijke afhandeling en publicatie
- Resultaat en weerstandsvermogen
- Kernpunten van de controle
- Overzicht van niet-gecorrigeerde verschillen
- Overige onderwerpen
- Onafhankelijkheid gewaarborgd
- Afsluiting

Onze jaarrekeningcontrole is gericht op het geven van een oordeel omtrent de jaarrekening zelf en is niet primair gericht op het doen van uitspraken omtrent de betrouwbaarheid en de continuïteit van de geautomatiseerde gegevensverwerking als geheel of van onderdelen daarvan.

Onze bevindingen daaromtrent raken dan ook slechts die onderdelen die wij onderzocht hebben in het kader van de jaarrekening, wat wil zeggen dat wij ter zake geen volledigheid pretenderen. Hiervoor is een specifiek daarop gericht onderzoek noodzakelijk. Gelet op de beperkte mate van geautomatiseerde beheersmaatregelen in uw organisatie is een dergelijk onderzoek niet noodzakelijk voor de uitvoering van onze werkzaamheden. Uit onze controle zijn geen bijzonderheden gebleken waarop wij u via deze rapportage willen attenderen.

6.3 Verantwoordelijkheden in het controleproces

In de controleverklaring wijzen wij op de verdeling van de verantwoordelijkheden van de gemeente Noardeast-Fryslân en de accountant in het controleproces.

Het college van burgemeester en wethouders is verantwoordelijk voor het opmaken van de jaarstukken in overeenstemming met het Besluit Begroting en Verantwoording Provincies en Gemeenten. Het is, en dat beschrijven we ook in de controleverklaring, onze verantwoordelijkheid om de controle van deze jaarrekening uit te voeren met inachtneming van Nederlands recht, waaronder het besluit accountantscontrole decentrale overheden en uw eigen controleprotocol. Het voldoen aan gedragsnormen, waar onafhankelijkheid zoals in de vorige paragraaf een onderdeel van is, hoort daarbij.

Onze controle plannen wij zodanig dat we een redelijke mate van zekerheid bereiken dat de jaarrekening geen materiele onjuistheden bevat als gevolg van fouten of fraude. Doordat we werken met steekproeven en andere technieken, bestaat de kans dat fouten ondanks het naar behoren uitvoeren van de controle niet ontdekt worden.

Het is overigens de primaire verantwoordelijkheid van het college om, onder toezicht van de raad, voldoende maatregelen te nemen om fouten en fraude te voorkomen. Daarbij hoort eveneens dat maatregelen ter opsporing in de organisatie worden getroffen. In onze controle besteden wij om die reden uitgebreid aandacht aan deze maatregelen en voeren wij zelf werkzaamheden uit op posten en stromen die, in zijn algemeenheid of bij u, meer dan gemiddeld risicovol zijn.

Dat betreft onder andere schattingsposten, correctieboekingen, memoriaalboekingen en de beoordeling van de zakelijkheid van (mogelijk) ongebruikelijke transacties.

Ter afsluiting van het controleproces verstrekt het college aan ons de bevestiging bij de jaarrekening. Hierin geeft het college aan dat zij alle door ons benodigde gegevens hebben verstrekt en dat de jaarrekening naar de laatste inzichten is opgemaakt. Wij hebben, met uitzondering van de in hoofdstuk 5 opgenomen controleverschillen, geen specifieke elementen aan de bevestiging toegevoegd.

Wel hebben wij in de bevestiging bij de jaarrekening aandacht voor continuïteit van de organisatie en de activiteiten. Hoewel de continuïteit bij decentrale overheden door het Rijk gegarandeerd is, kunnen wel degelijk effecten in de jaarrekening ontstaan als gevolg van keuzes in de activiteiten van de gemeente. De toevoeging behelst de bevestiging dat daar bij u op dit moment geen sprake van is.

1.

- Inhoudsopgave
- Hoofdpijnen van onze controle
- Bestuurlijke afhandeling en publicatie
- Resultaat en weerstandsvermogen
- Kernpunten van de controle
- Overzicht van niet-gecorrigeerde verschillen
- Overige onderwerpen
- Onafhankelijkheid gewaarborgd
- Afsluiting

7. Onafhankelijkheid gewaarborgd

De beroepsorganisatie van accountants NBA heeft de voorschriften in het kader van de onafhankelijkheid opgenomen in de Verordening inzake de onafhankelijkheid van accountants bij assurance-opdrachten (ViO). De naleving van de beroepsregels, waaronder de ViO, is in de organisatie van Eshuis Registeraccountants ingebed.

Op basis van onze toetsing aan deze verordening concluderen wij dat onze onafhankelijkheid als certificerend accountant bij de gemeente Noardeast-Fryslân voldoende is gewaarborgd.

Wij hebben het afgelopen jaar geen andere opdrachten voor u uitgevoerd dan de controle van de jaarrekening en de direct daarmee samenhangende werkzaamheden. Wij hebben geen andere controlewerkzaamheden voor de gemeente uitgevoerd, maar we hebben op uw verzoek wel ondersteuning geboden aan de auditcommissie.

CONCEPT

2.

- Inhoudsopgave
- Hoofdpijnen van onze controle
- Bestuurlijke afhandeling en publicatie
- Resultaat en weerstandsvermogen
- Kernpunten van de controle
- Overzicht van niet-gecorrigeerde verschillen
- Overige onderwerpen
- Onafhankelijkheid gewaarborgd
- Afsluiting

8. Afsluiting

Met dit accountantsverslag ronden we de controlecyclus over 2024 van uw gemeente af. Het gehele controleproces hebben wij als prettig ervaren en wij bedanken de medewerkers van de gemeente Noardeast-Fryslân voor de open en constructieve wijze van samenwerking bij het verrichten van onze controlewerkzaamheden. Vanzelfsprekend zijn wij graag bereid een nadere toelichting te verstrekken.

Hoogachtend,
Eshuis Registeraccountants B.V.

Bijlagen:

1. Tabel met bevindingen inzake de specifieke uitkeringen
2. Getekende controleverklaring
3. Ongetekende controleverklaring in enkelvoud
4. Gewaarmerkte jaarrekening in enkelvoud

BIJLAGE BIJ ACCOUNTANTSVERSLAG 2024 GEMEENTE NOARDEAST-FRYSLÂN

Hierna volgt de door het ministerie van BZK voorgeschreven rapporteringstabel inzake SiSa.

3.

- Inhoudsopgave
- Hoofdpijnen van onze controle
- Bestuurlijke afhandeling en publicatie
- Resultaat en weerstandsvermogen
- Kernpunten van de controle
- Overzicht van niet-gecorrigeerde verschillen
- Overige onderwerpen
- Onafhankelijkheid gewaarborgd
- Afsluiting

Nummer specifieke uitkering conform SiSa-bijlage 2024	Specifieke uitkering	Fout of onzekerheid	Financiële omvang in euro's	Toelichting fout / onzekerheid
FIN B2	Regeling specifieke uitkering gemeentelijke hulp aan gedupeerden kinderopvangtoeslagproblematiek 2021	NVT	NVT	NVT
BZK C62	Regeling specifieke uitkering kwijtschelding gemeentelijke belastingen	NVT	NVT	NVT
BZK C92	Regeling specifieke uitkering Informatiepunten Digitale Overheid	NVT	NVT	NVT
OCW D8	Specifieke uitkering Onderwijsachterstandenbeleid	NVT	NVT	NVT
OCW D14	Specifieke uitkering inhalen COVID-19 gerelateerde onderwijsvertragingen	NVT	NVT	NVT
OCW D23	Regeling eenmalige specifieke uitkeringen en subsidies lokale bibliotheekvoorzieningen	NVT	NVT	NVT
IenW E44B	Tijdelijke impulsregeling klimaatadaptatie 2021–2027 (SiSa tussen medeoverheden)	NVT	NVT	NVT
IenW E84	Regeling stimulering verkeersveiligheidsmaatregelen 2022-2023	NVT	NVT	NVT
EZ F20	Impulsaanpak Winkelgebieden tranche 2	NVT	NVT	NVT
SZW G2	Gebundelde uitkering op grond van artikel 69 Participatiewet_gemeentedeel 2024	NVT	NVT	NVT
SZW G3	Besluit bijstandverlening zelfstandigen 2004 (uitsluitend kapitaalverstrekking)_gemeentedeel 2024	NVT	NVT	NVT
SZW G4	Tijdelijke overbruggingsregeling zelfstandig ondernemers (Tozo)_gemeentedeel 2024	NVT	NVT	NVT
SZW G10	Wet inburgering 2021_gemeentedeel 2024	NVT	NVT	NVT
SZW G12	Kwijtschelden publieke schulden SZW-domein hersteloperatie kinderopvangtoeslagaffaire_gemeentedeel 2024	NVT	NVT	NVT

3.

- Inhoudsopgave
- Hoofdpijnen van onze controle
- Bestuurlijke afhandeling en publicatie
- Resultaat en weerstandsvermogen
- Kernpunten van de controle
- Overzicht van niet-gecorrigeerde verschillen
- Overige onderwerpen
- Onafhankelijkheid gewaarborgd
- Afsluiting

SZW G13	Onderwijsroute _ deel gemeente 2024	NVT	NVT	NVT
VWS H4	Specifieke uitkering stimulering sport	NVT	NVT	NVT
VWS H21	SPUK Versterking Cliëntondersteuning	NVT	NVT	NVT
VWS H30	Regeling specifieke uitkering sport en bewegen, gezondheidsbevordering, cultuurparticipatie en de sociale basis 2023–2026	NVT	NVT	NVT
VWS H35B	Regeling specifieke uitkering IZA-doelen 2023-2026	Onzekerheid	€ 82.444	Betreffen ontvangen gelden van VR Fryslân en niet van de gemeente Smallerland, onzekerheid betreft wijze van verantwoorden. Bestedingen zijn wel gedaan voor IZA-doelen.
VRO J9	Specifieke uitkering woningbouwimpuls tranche 5	NVT	NVT	NVT
VRO J109	SPUK Volkshuisvestingsfonds	NVT	NVT	NVT
VRO J55	Aanpak energie armoede	NVT	NVT	NVT
VRO J72	Specifieke uitkeringen proeftuinen aardgasvrije wijken 3e ronde	NVT	NVT	NVT
VRO J94	Specifieke Uitkering Lokale Aanpak Isolatie 2024	NVT	NVT	NVT
KGG K28	Tijdelijke regeling capaciteit decentrale overheden voor klimaat- en energiebeleid (CDOKE)	NVT	NVT	NVT
AenM M16	Bekostigingsregeling opvang ontheemden Oekraïne	NVT	NVT	NVT

Aspect controleverklaring	Oordeel
Strekking controleverklaring getrouwheid gehele jaarrekening	Goedkeurend
Rechtmatigheidsoordeel specifieke uitkeringen	Goedkeurend